

Sygn. akt V U 235/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania M. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 5 stycznia 2016 r.

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 5 stycznia 2016 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. M. prawo do emerytury pomostowej od dnia (...) roku,

II. zasądza od strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawcy M. M. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

III. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Sygn. akt VU 235/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 5 stycznia 2016 r., odmówił M. M. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu organ rentowy podał, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek z art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze wymienionej w załączniku nr 1 lub 2 do w.w. ustawy, wobec wymaganych 15 lat takiej pracy. Organ rentowy za okres pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 49 ustawy nie uwzględnił okresu od 3 listopada 1977 r. do 31 stycznia 2005 r., wobec braku prawidłowo wystawionego świadectwa pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył M. M., wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu wskazał, że w zakwestionowanym przez organ rentowy okresie pracy w latach 1977-2005, świadczył pracę w warunkach szczególnych, wymienioną w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach

pomostowych pod pozycją 13, tj. pracę przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu powołał te same okoliczności, które zostały wskazane w uzasadnieniu skarżonej decyzji.

Sąd ustalił:

Wnioskodawca M. M. urodził się (...), z dniem (...)ukończył 60 lat. Ma rozwiązany stosunek pracy. Na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał 29 lat, 9 miesięcy i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Dnia 19 listopada 2015 r. wnioskodawca złożył ponowny wniosek o emeryturę pomostową. W jego rozpoznaniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wydał dnia 5 stycznia 2016r. decyzję odmowną, zaskarżoną w niniejszej sprawie, wskazując, że na dzień 1 stycznia 2009 r. wnioskodawca nie udowodnił okresu co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Organ rentowy nie zaliczył do takiej pracy okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 3 listopada 1977r. do 31 stycznia 2005r., ponieważ wskazane w świadectwie pracy stanowiska aparatowy bloku rozdzielni powietrza, mistrz zmianowy, starszy technik zmianowy nie zostały wymienione w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Ponadto organ wskazał, że z przedłożonego przez wnioskodawcę wraz z wnioskiem pisma pracodawcy (...) Sp. z o.o. z dnia 21 lipca 2015r. nie wynika w jakim okresie wykonywał on pracę przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenia wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego, wymienioną załączniku nr 2 pod poz. 13 ustawy o emeryturach pomostowych.

Po dniu 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca nie wykonywał prac w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W zakwestionowanym przez organ rentowy okresie od 3 listopada 1977r. do 31 stycznia 2005r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) S.A. Oddział (...), przy czym od dnia 1 grudnia 1998r. zakład pracy został przejęty przez spółkę (...) Sp. z o.o., która od dnia 8 czerwca 2007r. zmieniła nazwę na (...) Sp. z o.o. w W..

Wnioskodawca zajmował w spornym okresie następujące stanowiska:

- aparatowego bloku rozdzielni powietrza – od 3.11.1977r. do 31.10.1982r.;
- mistrza zmianowego w Wydziale (...) – od 1.11.1982r. do 31.01.1991r.,
- mistrza zmianowego na Wydziale (...) – od 1.02.1991r. do 30.11.1998r.,
- mistrza zmianowego / mistrza produkcji (...) od 1.12.1998r. do 31.03.2001r.,
- starszego technika zmianowego - (...) od 1.04.2001r. do 31.01.2005r.

Pracodawca dnia 31 stycznia 2005 r. wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym powołał przepisy zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. Dnia 5 maja 2015r. pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym wskazał, że w okresie od 3 listopada 1977r. do 31 stycznia 2005r. wnioskodawca wykonywał prace wymienione w Dziale XVI poz. 24 i Dziale IV poz., 11 Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

Zakład pracy wnioskodawcy zajmował się produkcją tlenu, głównie na potrzeby pieca zawieszinowego dla Huty (...), a także dla innych firm. Początkowo, zajmując stanowisko aparatowego, wnioskodawca obsługiwał bezpośrednio rozdział powietrza. Polegało to na tym, że sprężone powietrze kierowane było do bloków tlenowych. Tam było schładzane do temperatury minus 196 stopni C, następnie rozdzielane na poszczególne składniki tj. tlen i azot. Tlen

w formie gazowej był przekazywany do pieców zawieszinowych huty, a pozostała jego ilość była skraplana i kierowana do zbiorników. Azot był częściowo uwalniany, a częściowo wykorzystywany do oczyszczania instalacji.

Na stanowisku mistrza zmianowego, mistrza produkcji oraz starszego technika zmianowego wnioskodawca bezpośrednio nadzorował i kierował produkcją gazu w brygadzie (...) aparatowych, co wymagało jego stałej obecności na wydziale tlenowym oraz podejmowania bezpośrednio prac przy produkcji tlenu. Jego obowiązkiem było podejmowanie decyzji dotyczących parametrów produkowanych gazów, stąd musiał posiadać aktualne uprawnienia dozоровe i eksploatacyjne.

Magazynowanie i produkcja gazów, przy których pracował wnioskodawca na wszystkich stanowiskach, niosła ze sobą ciągłe zagrożenie zarówno z powodu właściwości tlenu jak i azotu. Jeśli azot wydostałby się w sposób niekontrolowany groziłoby to uduszeniem pracownika. Tlen powodował możliwość powstania pożaru, bowiem w czystym tlenie istnieje możliwość zapalenia się każdej substancji. Wybuch mogło spowodować również stężenie acetylenu, który był produktem ubocznym przy rozdziale powietrza. Istniało także zagrożenie wymieszania tlenu się z węglowodorami które wytwarzane są w Hucie, co mogło powodować pożar lub wybuch. Wobec powyższego na wydziale wnioskodawcy obowiązały szczególne rygorystyczne procedury bezpieczeństwa, dopasowane do warunków pracy. Wnioskodawca, wykonując pracę na wszystkich stanowiskach powierzonych mu w spornym okresie, był narażony na niebezpieczeństwa płynące z produkcji i magazynowania gazów.

Dowody : - akta emerytalne : wniosek – k. 1-5; decyzja – k. 21; świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dn. 5.05.2015r. – k. 13-15;

- karta osobowe wnioskodawcy – angaże, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dn. 31.01.2005r.;

- zeznania świadka M. P. , k. 29v, e-protokół od 00:05:29 do 00:21:00 ;

- zeznania świadka S. S. , k. 29c-30, e-protokół od 00:21:30 do 00:30:00 ;

- przesłuchanie wnioskodawcy , k. 30, e-protokół od 00:30:53 do 00:43:00.

Sąd zważył:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych, z uwzględnieniem art. 5-12, emerytura pomostowa przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; nastąpiło rozwiązanie z nim stosunku pracy.

Zgodnie z art. 49 cytowanej ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Regulacja wynikająca z art. 49 ustawy jest regulacją szczególną w stosunku do tej, jaka wynika z art. 4 ustawy. Odstępstwo od zasady wynikającej z art. 4 pkt 6 ustawy (tzn. obowiązku wykonywania pracy w szczególnych

warunkach po dniu 31 grudnia 2008 r.) zawężone jest wyłącznie do tych ubezpieczonych, którzy na dzień 1 stycznia 2009 r. legitymują się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych - ale wyłącznie w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, co wprost wynika z art. 49 pkt 3 tej ustawy. Nie wystarczy zatem wykazanie na ten dzień wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem konieczne jest także aby praca ta była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Innymi słowy, w przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do emerytury pomostowej jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych nie daje podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (por. wyrok SN z dnia 13 marca 2012 r. II UK 164/11 LEX nr 1171289).

W niniejszej sprawie rozstrzygnięcia wymagała kwestia, dotycząca spełnienia przez wnioskodawcę wyżej opisanej przesłanki do przyznania mu emerytury pomostowej, wskazanej w art. 49 pkt 3 tej ustawy. Wnioskodawca nie kwestionował bowiem niespełnienia przez niego przesłanek z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych i niespornym było, że nie podejmował prac w warunkach szczególnych w rozumieniu pow. ustawy po dniu 31 grudnia 2008 r.

W ocenie Sądu, stanowisko wnioskodawcy wyrażone w odwołaniu od zaskarżonej decyzji jest słuszne. Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego, Sąd uznał, że praca wnioskodawcy w spornym okresie w charakterze aparaturowego, a następnie mistrza zmianowego, mistrza produkcji oraz starszego technika zmianowego, słusznie była w świadectwach pracy kwalifikowana przez pracodawcę jako praca w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. praca przy produkcji gazów technicznych i napełnianie butli gazami technicznymi - wymieniona w wykazie A, dziale VI, poz. 11 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, oraz praca przy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w tym rozporządzeniu (Dział XIV, poz. 24 w.w. Wykazu A). Jednocześnie, zdaniem Sądu prace te należało traktować jako prace w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Stanowi on, iż prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy. W załączniku tym pod pozycją 13 wymieniono prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

W ocenie Sądu, dowody zebrane w sprawie na okoliczność charakteru pracy wnioskodawcy w latach 1977-2005, w szczególności dowody z zeznań świadków, korespondujące z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych wnioskodawcy, nie pozostawiały wątpliwości, iż odwołujący przez cały sporny okres wykonywał w.w. prace wskazane pod pozycją 13 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Dowody powyższe wskazują na to, że wnioskodawca pracował w wydziale, w którym panowało nieustanne zagrożenie poważnym wybuchem tlenu lub innych gazów, zarówno na etapie ich produkcji, jak i wobec ich przesyłu i magazynowania. Jednocześnie – niezależnie od zajmowanego stanowiska – wnioskodawca wykonywał bezpośrednio prace przy produkcji tlenu i azotu, przy czym na stanowiskach zajmowanych od dnia 1.11.1982r., ponosił odpowiedzialność za bezpośredni nadzór nad produkcją gazów, w tym decydował o ich parametrach chemicznych. Jednocześnie skala produkcji nie była mała, gdyż wydział wnioskodawcy dostarczał tlen dla Huty (...) oraz dla innych firm.

Jednocześnie okres zatrudnienia wnioskodawcy od 3 listopada 1977r. do 31 stycznia 2005r. to ponad 27 lat, zatem jest wystarczający do wykazania co najmniej 15 lat pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wymaganych art. 49 pkt 3 tej ustawy.

W związku z powyższym należało uznać, że wnioskodawca spełnił sporną przesłankę o jakiej mowa w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, stąd zaistniały podstawy do przyznania mu spornego świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając wnioskodawcy emeryturę pomostową od dnia (...)r., tj. od dnia osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego, który jest jednocześnie dniem złożenia wniosku o świadczenie.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd w punkcie II wyroku orzekł stosowanie do wyniku sprawy, na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c., w wysokości wynikającej z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800).

W punkcie III wyroku Sąd stwierdził, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy emerytalnej, znajdującym odpowiednie zastosowanie do emerytur pomostowych (art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych), w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Istotnym dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy było zatem ustalenie, czy organ rentowy przekroczył termin do ustalenia prawa wnioskodawcy do emerytury.

Analizując materiał dowodowy zgromadzony w sprawie Sąd ustalił, że wydając zaskarżoną decyzję, organ rentowy nie popełnił błędu, skutkującego odpowiedzialnością za opóźnienie w przyznaniu wnioskodawcy świadczenia. W rozpoznawanej sprawie wszystkie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żądanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego, w którym nie obowiązują ograniczenia dowodowe istniejące w postępowaniu administracyjnym. Dopiero bowiem analiza zeznań świadków oraz przesłuchania wnioskodawcy pozwoliła na dokonanie oceny, że wnioskodawcy przysługuje prawo do emerytury.

Stąd orzeczono jak w punkcie III wyroku.